

**ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ВИХОВАТЕЛЯ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ДЛЯ ІНТЕГРАЦІЇ
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ
ПРОЦЕС**

Здійснення наукових розвідок на шляху застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в дошкільній освіті підкреслює актуальність і перспективність даного питання. Існує низка об'єктивних причин, що заважає вихователям дошкільних закладів у повній мірі використовувати інформаційно-комунікаційні технології. До них належать недостатнє фінансування на придбання апаратного і програмного забезпечення, обмежений доступ до мережі Інтернет, питання цифрових освітніх ресурсів (ЦОР), до яких відносяться недостатня кількість якісного ЦОР, відсутність методичного забезпечення їх використання в дошкільній освіті та інші. Однак головною причиною гальмування процесу інформатизації дошкільної освіти є недостатній рівень підготовленості вихователів до застосування ІКТ в професійній діяльності. Як зазначають Биков В.Ю. та Кремінь В.Г., ефективність навчального середовища залежить не тільки від кількості і якості засобів ІКТ, що застосовуються в ньому, але і наскільки досконало ними володіють учасники навчально-виховного процесу, наскільки активно і педагогічно виважено вони застосовуються [1]. Тому виникає питання щодо формування інформаційно-комунікаційної компетентності (ІК-компетентності) вихователів дошкільного закладу, яка стане запорукою ефективного використання різноманітних засобів ІКТ в навчально-виховному процесі.

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про увагу науковців до проблеми формування ІК-компетентності педагогів-практиків. У різних аспектах її розглянуто у працях Овчарук О.В., Спіріна О.М. (основні підходи до стандартизації ІК-компетентностей), Папернкової Т.В., Тихонової Т.В. (формування ІК-компетентності вчителя в умовах післядипломної освіти), Дегтярьової Г.А., Литвинової С.Г. (ІК-компетентність вчителя-предметника) та інших. В роботах Дяченко С.В., Котик Т., Семчук С.І., Таран І.Б. висвітлені питання формування ІК-компетентності майбутніх вихователів дошкільної освіти. Наразі питання формування ІК-компетентності вихователів-практиків недостатньо розроблене.

Відповідно до «Типового положення про атестацію педагогічних працівників», однією з необхідних умов для присвоєння педагогічним працівникам усіх кваліфікаційних категорій – «спеціаліст», «спеціаліст другої категорії», «спеціаліст першої категорії», «спеціаліст вищої категорії», є використання ними інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових освітніх ресурсів у навчально-виховному процесі, тобто повинна бути сформована ІК-компетентність [5].

Вітчизняні дослідження щодо змісту поняття інформаційно-комунікаційної компетентності визначають її як «підтверджену здатність особистості автономно і відповідально використовувати на практиці інформаційно-комунікаційні технології для задоволення власних індивідуальних потреб і розв'язування суспільно значущих, зокрема професійних, задач у певній предметній галузі або виді діяльності» [4, с. 46].

Тобто, вихователь дошкільного закладу має володіти сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями для відповідного, безпечного і ефективного їх застосування з метою навчання і виховання дітей дошкільного віку, забезпечення співпраці з батьками і колегами, а також в повсякденному житті.

ІК-компетентність вихователя дошкільного закладу може бути охарактеризована наступними показниками:

- наявністю загальних уявлень про ІКТ;
- сформованістю навичок користувача, що передбачає набуття основних навиків роботи на персональному комп'ютері без застосування мережі Інтернет (використання графічного і

текстового редакторів MS Word, електронними таблицями MS Excel, презентаційних інструментів MS PowerPoint та інструментів для створення і обробки мультимедійних файлів;

–володінням Інтернет-сервісами та технологіями (електронною поштою, пошуковими сервісами тощо), використання соціальних сітей для професійного розвитку;

–наявністю уявлень про існуючі електронні освітні ресурси, експертну оцінку їх психолого-педагогічної значимості;

–уміннями усвідомленого використання різних електронних засобів в навчально-виховному процесі дошкільного закладу, володінням методичними прийомами їх застосування;

–вмінням забезпечити безпеку і здоров'я дітей під час використання ІКТ [2; 3; 4, с. 47].

Отже, розвиток ІК-компетентності вихователя дошкільного закладу позитивно впливатиме на його професійний рівень та сприятиме підвищенню ефективності навчально-виховного процесу в дошкільному закладі. В процесі першого етапу дослідження нами був здійснений аналіз сучасного стану сформованості ІК-компетентності вихователів дошкільних закладів. В анкетуванні і опитуванні узяли участь 47 респондентів – вихователі дошкільних закладів м. Бердичева. Високий рівень володіння ІКТ за власними оцінками самих вихователів, мають лише 22% педагогів. (Для порівняння, за даними Дяченко С.В. у 2009 р. тільки 12% вихователів оцінювали свій рівень як високий). Разом з тим, 59% вихователів вважають застосування ІКТ в навчально-виховному процесі дошкільних закладів сучасною необхідністю (проти 52% у 2009). Порівняння даних представлено на рис. 1.

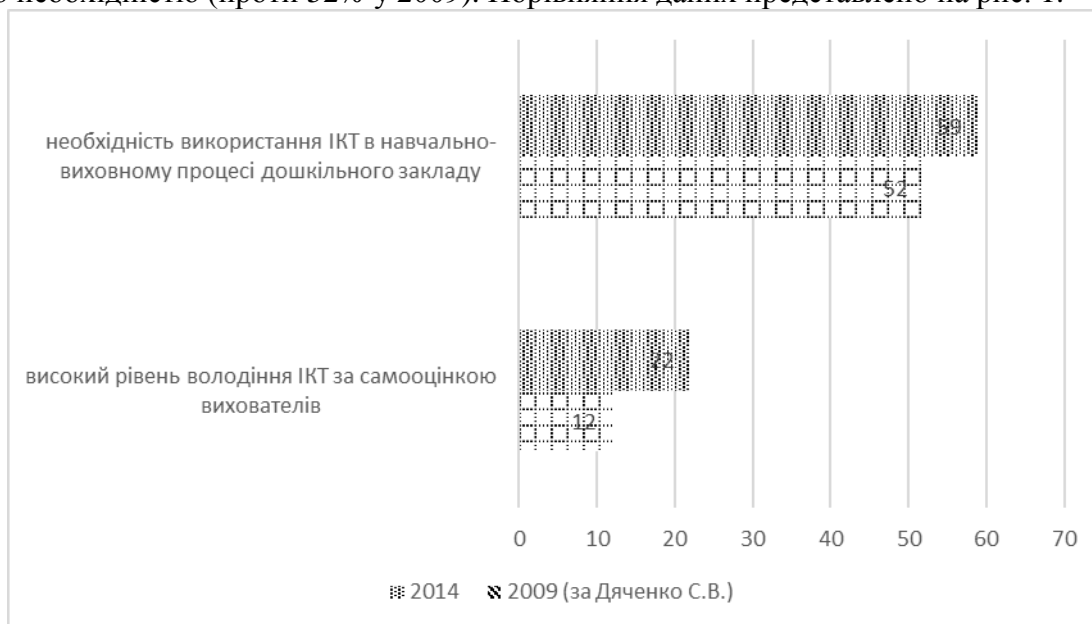

Рис. 1. Порівняння результатів дослідження щодо самооцінки вихователями рівня володіння ІКТ та необхідності застосування ІКТ в навчально-виховному процесі.

Дані, отримані в ході порівняння, свідчать про позитивну динаміку у формуванні ІК-компетентності вихователів дошкільних закладів. Проте, ми повинні враховувати швидкі темпи розвитку ІКТ, що обумовлені безперервною розробкою і вдосконаленням апаратних і програмних засобів, а також їх зростаючі навчальні можливості, внаслідок чого освіта вихователя потребує постійного вдосконалення, випередженого формування та розвитку його ІК-компетентності, інформаційної культури в цілому.

Список використаних джерел

1. Кремень В. Г. Інноваційні завдання сучасного етапу інформатизації освіти / В. Г. Кремень, В. Ю. Биков // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики

- навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. - 2014. - Вип. 37. - С. 3-15.
2. Лист МОНмолодьспорту від 24.06.2011 № 1/9-493 «Щодо організації навчання вчителів з використання інформаційно-комунікаційних технологій» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/::2011-06-24:2015-12-06:6186-/page25/>.
 3. Овчарук О. В. Інформаційно-комунікаційна компетентність як предмет обговорення: міжнародні підходи / О. В. Овчарук // Комп'ютер у школі і сім'ї – 2013. - № 7. – С. 3-6.
 4. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.]; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук – К.: Атіка, 2010. – 88 с.
 5. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, чинне, редакція від 30.09.2013 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>.